

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Після початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, система вищої освіти України отримала низку викликів, пов'язаних з руйнуванням закладів вищої освіти, відтоком українських абітурієнтів за кордон, а також інших аспектів, які суттєво ускладнюють повноцінне функціонування системи.

Водночас, з 24.02.2022 року Розпорядженнями Кабінету Міністрів України було реорганізовано низку закладів вищої освіти, зокрема Національний авіаційний університет, Український державний хіміко-технологічний університет, Придніпровську державну академію будівництва та архітектури, а також розпочато процес реорганізації (ліквідації як окремої юридичної особи) Ужгородського національного університету. Ці заходи викликали суттєвий суспільний резонанс та негативну реакцію як серед здобувачів освіти, так і серед працівників відповідних установ.

На даний момент, відповідно до ст. 31 Закону України «Про вищу освіту», Кабінет Міністрів України одноосібно приймає рішення про утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти.

Натомість, сучасні виклики потребують зміни існуючих підходів функціонування системи вищої освіти України, одним з першочергових аспектів, які потребують змін є підхід до прийняття рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти державної форми власності.

З метою більш повноцінного розгляду питань, пов'язаних з утворенням, реорганізацією чи ліквідацією закладів вищої освіти державної форми власності, необхідно передати повноваження на прийняття таких рішень до Верховної Ради України. Водночас, забезпечується збереження за Кабінетом Міністрів України ролі ініціатора відповідних рішень про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладів вищої освіти державної форми власності. Розгляд у Верховній Раді України таких законопроектів дозволить повноцінно проаналізувати необхідність та користь для держави від прийнятного рішення.

2. Мета проекту акта

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо утворення, реорганізації та ліквідації закладів вищої освіти» розроблено з метою передачі повноважень на прийняття рішень про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти державної

форми власності, від Кабінету Міністрів України до Верховної Ради України.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується внести зміни до ст. 31 Закону України «Про вищу освіту», якими передбачається, що рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти приймається для закладів державної форми власності - Верховною Радою України, через прийняття відповідного закону України, внесеного Кабінетом Міністрів України.

Також проектом акта пропонується внести зміни до ст. 91 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», якими передбачається, що до законопроекту про утворення, реорганізацію або ліквідацію державного закладу вищої освіти обов'язково додаються висновок центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки та фінансово-економічне обґрунтування з розрахунком видатків або економії коштів Державного бюджету України. Законопроект з такого питання, внесений суб'єктом права законодавчої ініціативи без зазначених документів, повертається без реєстрації відповідно до статті 94 цього Регламенту.

4. Правові аспекти

Правове регулювання відповідних суспільних відносин здійснюється, Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», Законом України «Про освіту», Законом України «Про Регламент Верховної Ради України», а також підзаконними нормативно-правовими актами.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує фінансових витрат з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
стосуються прав і свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини й основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків;
містять ризики вчинення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

7. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта сприятиме стабілізації функціонування системи вищої освіти в Україні, підвищенню рівня довіри здобувачів освіти в закладах державної форми власності та забезпечення академічної безперервності.

